

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michałak

ZEW/500/17-3/2009/AM

Warszawa, 23 grudnia 2009 roku

**Pani
Katarzyna Hall
Minister Edukacji Narodowej**

Szanowna Pani Minister,

pismem z 20 sierpnia 2009 roku (sygn. ZEW/500/17-1/2009/AM) zwróciłem się do Pani Minister o sprecyzowanie uregulowań w zakresie przepisów wykonawczych do art. 7 ust. 1 ustawy z 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz. U. Nr 256 z 2004 roku, poz. 2572 z późn. zm.). Przewodnią ideą tego wystąpienia była konieczność ochrony prawa dziecka do bezpłatnej dla wszystkich uczniów edukacji w szkołach publicznych. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 8 listopada 2001 roku w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki, które w § 4 pkt. 1 i pkt. 5 przewiduje organizowanie krajoznawstwa i turystyki w formach:

- wycieczek przedmiotowych, inicjowanych przez nauczycieli w celu uzupełnienia obowiązującego programu nauczania w ramach danego przedmiotu lub przedmiotów pokrewnych;
- imprez wyjazdowych, związanych z realizacją programu nauczania (zielone szkoły, szkoły zimowe, szkoły ekologiczne itp.).

To samo rozporządzenie w § 16 pkt 1 określa sposób finansowania: „Działalność szkoły w zakresie krajoznawstwa i turystyki, w tym koszty przejazdu, zakwaterowanie i wyżywienie kierowników i opiekunów wycieczek lub imprez może być finansowane ze środków pozabudżetowych, a w szczególności z odpłatności uczniów, biorących udział w wycieczce lub imprezie”. Zapis „w szczególności” daje możliwość, a może nawet wskazuje na sposób

pokrywania przez uczniów określonych kosztów. „Koszty udziału ucznia w wycieczce – czytamy w rozporządzeniu – ponosi on sam, lub pokrywane są ze środków przeznaczonych przez szkołę, dofinansowane przez radę rodziców lub inne”. Tymczasem w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 9 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków prowadzenia działalności innowacyjnej w § 3 zastrzega się, że innowacje i eksperymenty, mające na celu poprawę jakości pracy szkoły i służące podnoszeniu skuteczności kształcenia „nie mogą naruszać uprawnień ucznia do bezpłatnej nauki, wychowania i opieki w zakresie ustalonym w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty”. Brak jest zatem, moim zdaniem, jakiegokolwiek podstawy do zapisu, że uczniowie mają obowiązek pokrywać koszty pobytu osób, oddelegowanych przez dyrektora szkoły do sprawowania opieki nad nimi.

Odpowiedź Pani Minister nie rozwiała moich obaw, że przy organizacji wycieczek szkolnych naruszane jest prawo dziecka do bezpłatnej nauki i wychowania. Jako że program prac legislacyjnych Ministerstwa Edukacji Narodowej w latach 2008 i 2009 nie obejmował uregulowań w zakresie turystyki i krajoznawstwa, wnoszę ponownie, by w planie na 2010 rok umieścić wprowadzenie zmian, precyzujących powyższe rozwiązania prawne – tak, by nie kolidowały z prawem dziecka do bezpłatnej nauki.

z wyplenem i nacunhu
Marek [Signature]

**MINISTER
EDUKACJI NARODOWEJ**

DKS-III-AKar-045-70/09

Pan

Marek Michalak

Rzecznik Praw Dziecka

Szanowny Panie,

W nawiązaniu do pisma o sygn. ZEW/500/17-3/2009/AM z dnia 23 grudnia 2009 roku, informuję, że na obecnym etapie Ministerstwo Edukacji Narodowej nie planuje uwzględnienia w programie prac legislacyjnych na 2010 rok uregulowań w zakresie turystyki i krajoznawstwa.

Zapis w § 16 *Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 8 listopada 2001 w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki*, obejmuje inne – obok finansowania przez uczniów - formy pokrywania kosztów udziału w wycieczkach i imprezach wyjazdowych ich kierowników i opiekunów grup. Warto podkreślić, że konkurencja na rynku wypoczynku i turystyki sprawia, że obiekty wypoczynkowe same wprowadzają w tym zakresie rozwiązania, które gwarantują wychowawcom wycieczek szkolnych bezpłatny pobyt. Podobne rozwiązania proponują również instytucje kultury. Chciałabym podkreślić, że § 6 *Rozporządzenia* zakłada racjonalne planowanie kosztów celem ich minimalizacji w przeliczeniu na poszczególnych uczestników, poprzez uwzględnianie przy ustalaniu miejsc noclegowych istniejącej bazy schronisk młodzieżowych.

Równocześnie, pragnę poinformować, że realizowane przez przedszkola, szkoły i placówki, wycieczki i imprezy wyjazdowe nie są działalnością innowacyjną ani eksperymentalną w świetle pkt. 1 § 1 *Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 9 kwietnia 2002 w sprawie warunków prowadzenia działalności innowacyjnej*, ponieważ ze względu na swoją długą tradycję nie stanowią nowatorskich rozwiązań programowych ani organizacyjnych, ani nie są prowadzone pod opieką jednostki naukowej – zgodnie

z przewidywanym w pkt. 2 § 1 *Rozporządzenia* warunkiem prowadzenia działalności eksperymentalnej. W związku z tym zastrzeżenie, że innowacje i eksperymenty „nie mogą naruszać uprawnień ucznia do bezpłatnej nauki, wychowania i opieki w zakresie ustalonym w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty”, nie odnosi się do kwestii finansowania wycieczek szkolnych.

Z wyrazami szacunku,

WIZ MINISTRA
PODSEKRETARZ STANU

Krzysztof Stanowski